

Силабус курсу:

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ВІДРИВОМ ВІД
ТЕОРЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ (ПЕДАГОГІЧНА,
АКТИВНА, СЕРЕДНІ КЛАСИ ЗСО)

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	014.01 «Середня освіта (українська мова і література)»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	7,5 кредиту
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

доцент, кандидат педагогічних наук Бондаренко Галина Петрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові

завідувач, доцент кафедри української філології та журналістики

посада

bond18@snu.edu.ua

Viber за номером

+38-050-180-07-40

телефону

326ГК, за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

непередбачено

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

непередбачено

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Навчальна практика з відривом від теоретичного навчання (педагогічна, активна, середні класи ЗСО) має на меті закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення курсів «Методика навчання української літератури в ЗСО», «Методика навчання української мови в ЗСО», «Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Педагогічна психологія», набуття й удосконалення практичних навичок майбутніх учителів української мови та літератури приймати самостійні рішення в умовах непередбачених професійних ситуацій, оволодіння основними методами та прийомами проведення уроків української мови та літератури різних типів у 5-9 класах ЗСО.

Результати навчання:

Практична підготовка має забезпечити розвиток умінь здобувачів вищої освіти: визначати зміст матеріалу з української мови та літератури, послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; застосовувати основні форми, методи, прийоми, засоби навчання української мови та літератури в ЗСО під час планування й проведення аспектичних уроків української мови та уроків літератури в 5-9 класах; вирішувати конкретні методичні завдання відповідно до умов педагогічного процесу; виправляти помилки учнів, розуміти їх характер і використовувати мовленнєвий спосіб виправлення (перепитування, зорова вербальна та схематична наочність, екстралінгвістичні засоби тощо); вирішувати засобами мови та літератури завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного виховання учнів; проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих уроків з теоретичним обґрунтуванням різних сторін навчальної діяльності; спостерігати, аналізувати й узагальнювати досвід вчителів, переносити ефективні прийоми та форми роботи в практику своєї педагогічної діяльності; критично оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність; конструктивно реагувати на стрес, конфліктні ситуації, сприяти порозумінню, забезпечувати психологічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами; будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання, отримані при вивченні дисциплін: «Педагогічна психологія», «Психологія ділового спілкування», «Загальна педагогіка та історія педагогіки», «Методика навчання української мови в ЗСО», «Методика навчання української літератури в ЗСО».

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення навчального курсу здобувач вищої освіти набуває таких компетентностей, як:

ЗК6. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями з метою самовдосконалення й самореалізації. ЗК6. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями з метою самовдосконалення й самореалізації.

ФК3. Здатність моделювати зміст навчання з української мови та літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК5. Здатність визначати й враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють

розвитку їхньої позитивної самооцінки, забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

ФК6. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, створювати суб'єкт-суб'єкту (рівноправну та особистісно зорієнтовану) взаємодію з учнями в освітньому процесі.

ФК7. Здатність оперувати фаховою термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК8. Здатність організувати різні види і форми навчальної і пізнавальної діяльності учнів з української мови і літератури, а також прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК9. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів, аналізувати результати навчання учнів та забезпечувати самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання учнів з української мови і літератури.

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби насамперед вчителя-словесника.

ФК11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів для розв'язання професійних завдань під час освітнього процесу в ЗСО.

ФК15. Здатність здійснювати наукове дослідження філологічного чи лінгводидактичного спрямування, оприлюднювати та узагальнювати його результати та застосовувати їх під час професійної діяльності.

ПРН2. Визначати зміст матеріалу з української мови та літератури, послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб.

ПРН3. Застосовувати традиційні та інноваційні методики й технології моделювання змісту навчання учнів української мови і літератури.

ПРН4. Розвивати в учнів ключові компетентності засобами української мови та літератури, формувати готовність до їх застосування в позанавчальній діяльності.

ПРН7. Знати особливості регіонального фольклору та побутового мовлення, застосовувати набуті знання в практичній роботі вчителя-словесника.

ПРН9. Використовувати цифрові пристрої, їх базове програмне забезпечення; працювати з операційними системами, онлайн-сервісами, за стосунками, файлами, мережею Інтернет.

ПРН10. Добирати електронні (цифрові) освітні ресурси, оцінювати їх ефективність для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб учнів.

ПРН18. Виявляти здатність навчатись з високим рівнем автономності та самостійності протягом життя.

ПРН19. Володіти навичками пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати наукової й педагогічної діяльності.

Структура курсу

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
6 семестр				
1.	Ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом навчальної практики з відривом	2 год. Настановне заняття напередодні практики	Організаційне заняття. Пояснення змісту та завдань педагогічної практики, порядку ведення щоденників педагогічної практики, спостережень і проведення уроків української мови та літератури,	Настановна нарада з керівниками практики, презентація

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
	теоретичного навчання (педагогічної, активної, середні класи ЗСО)		оформлення конспектів проведених уроків та аналізу відвіданих уроків, розподіл здобувачів вищої освіти по базах практики.	
2.	Ознайомлення з місцем проходження практики	1-й тиждень	Ознайомлення з системою навчальної і виховної роботи ЗСО (бази практики), порядком ведення шкільної документації, специфікою роботи вчителя української мови та літератури, класного керівника, спостереження уроків української мови та літератури в певному класі з наданням конспекту одного уроку української мови та одного уроку української літератури та їх аналізу.	Бесіди з директором школи чи заступником директора з навчально-виховної роботи, вчителем української мови та літератури, класним керівником; вивчення календарного планування уроків української мови та літератури на термін проходження практики, ознайомлення з підручниками, відвідування уроків у закріпленому за практикантом класі
3.	Активна педагогічна практика з викладання української мови та літератури та виконання обов'язків класного керівника в 5-9 класах ЗСО	2-5-й тиждень	Проведення аспектичних уроків української мови та уроків української літератури в 5-9 класах ЗСО відповідно до розкладу занять певного класу; позакласного заходу відповідно до плану виховної роботи ЗСО, психолого-педагогічних спостережень за класним колективом; оформлення 4-ох самостійно проведених уроків української мови та 4-ох уроків української літератури, підписаних та оцінених вчителем, впорядкування щоденника практики.	Проведення уроків української мови та літератури в закріплених за практикантом класі, оформлення 4-ох найкращих конспектів уроків мови і 4-ох уроків літератури з оцінками вчителя, щоденника практики, відвідування керівником практики від ЗВО уроків практикантів, консультації керівника практики від ЗВО

№	Вид роботи	Термін виконання	Стислий зміст	Форма виконання
4.	Підсумкова конференція за результатами практики	Перший навчальний тиждень після закінчення практики	Звітна доповідь практикантів про результати практики. Надання на перевірку звітної документації та щоденника практики (оформлених відповідно до «Методичних вказівок з навчальної практики з відривом від теоретичного навчання (педагогічної, активної, середні класи ЗСО)»).	Доповіді практикантів, оформлений практикантом звіт з практики, оцінювання результатів практики керівником практики від ЗВО з урахуванням оцінених уроків вчителем української мови і літератури від бази практики

i

Рекомендована література

Базова:

1. Бондаренко Г.П., Пустовіт В.Ю. Скарби педагогічної майстерності: інструктивні матеріали з педагогічної практики. Луганськ: Глобус, 2011. 140 с.
2. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / За ред. М.І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2010. 368 с.
3. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: посібник для студентів педагогічних університетів та інститутів / За ред. М. І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
4. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя української мови і літератури / ред. Г. І. Дідук. Тернопіль, 2007. 144 с.
5. Положення про проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. URL: <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennya-pro-praktyku.pdf>
6. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі: навч.посібник. Київ: Академія, 2012. 312с.

Допоміжна:

1. Горошкіна О. М. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. Харків : Основа, 2010. 111 с.
2. Кожуховська Л. Самоаналіз уроку як ефективний засіб формування у студентів-філологів фахових умінь. Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". 2012. Вип. 27. С. 131-135.
3. Остапенко Н. М., Симоненко Т.В., Руденко В.М. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. Київ : Академія, 2011. 248 с 40.
4. Тарабанова Я. Виховання національної свідомості учнів на уроках української мови засобами роботи над текстом. Таврійський вісник освіти. 2013. № 4. С. 185-191 URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2013_4_34
5. Токаренко О. Використання міжпредметних зв'язків на уроках української мови та літератури в загальноосвітньому навчальному закладі художньо-естетичного профілю.

Оцінювання курсу

Підсумкова оцінка за практику виставляється з урахуванням питомої ваги таких компонентів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Заліковий урок з української мови	10
Заліковий урок з української літератури	10
Оцінені вчителем уроки української мови та літератури	10
Конспект виховного заходу	10
Психолого-педагогічна характеристика учня	10
Звіт з практики	50
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час проходження практики здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Результати практичної підготовки здобувачів вищої освіти оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують завдання практики, вчасно подають оформлений належним чином звіт з практики.

Завдання і заняття:

Керівник практики від ЗВО перед початком практики контролює підготовленість баз практики та визначає потребу проведення певних заходів до прибуття здобувачів вищої освіти на практику, забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам вищої освіти (практикантам) необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо, перелік яких встановлює університет; повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі; контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки; у складі комісії приймає заліки з практики; подає завідувачу кафедри письмовий звіт про

проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти університету при проходженні практики зобов'язані: до початку практики одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; своєчасно прибути на базу практики; у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, а саме: відвідувати базу практики відповідно до розкладу виробничої педагогічної практики; займатися плануванням і викладанням уроків української мови та літератури і позакласних заходів; вести спостереження за діяльністю вчителя-наставника та інших студентів-практикантів на уроках української мови та літератури; брати активну участь в обговоренні одержаних результатів спостереження; консультуватися з керівником практики від ЗВО задля обговорення та аналізу отриманого досвіду; дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; нести відповідальність за виконану роботу, вчасно звітувати про хід практики та її результати.

Оцінювання практики

Контроль за проходженням здобувачем практичної підготовки здійснює керівник практики від ЗВО протягом усього терміну проходження педагогічної практики, аналізує та оцінює систематичну роботу здобувача вищої освіти в ЗСО (базі практики), залікові уроки, виховний захід відразу після їх проведення. Після завершення практичної підготовки керівник практики від ЗВО перевіряє поданий здобувачем вищої освіти звіт, оцінює конспекти залікових уроків, конспект виховного заходу, психолого-педагогічну характеристику учня. Організовує разом з іншими керівниками практики підсумкову конференцію. Виставляє підсумкову оцінку й заносить її у залікову відомість.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програми практичної підготовки, скеровується на практику вдруге або відраховується з навчального закладу.